

19 אוגוסט 2025

-בהול-

לכבוד

ישראל כץ, שר הביטחון

רב אלוף איל זמיר, הרמטכ"ל

אלוף רסאן עליאן, מתאם פעולות הממשלה בשטחים

בדואר אלקטרוני

הנדון: ניטור ממדי הרעב ושיקום מענה מערכת הבריאות לנוכח משבר הרעב בעזה

סימוכין: פניותינו מהימים 8.6.2025 ו-1.8.2025

אנו פונים אליכם פעם נוספת, בהמשך לפניותינו הקודמות אשר לא נענו, לנוכח החמרה הדרסטית והנמשכת של האסון ההומניטרי וממדי הרעב ברצועת עזה. לנוכח החמרה זו יש לפעול בבהילות על מנת להבטיח כניסת מזון לרצועה באמצעות מנגנון שווייני ומוגן, שיהיה זמין ונגיש גם עבור נשים, חולים וילדים. עוד יש לפעול לניטור וטיפול עבור הסובלים מתת תזונה חמורה או בסיכון מיידי לכך, בקרב כלל אוכלוסיית הרצועה ובפרט בקרב אוכלוסיות פגיעות ובאזורים שהתנועה אליהם ובהם מוגבלת. החובה לנקוט צעדים אלה נובעת במישרין מאחריותה של ישראל למצב ובפרט למחדלי חלוקת המזון ברצועה באמצעות "קרן הסיוע לעזה", תוך סיכול פעולתם של מנגנונים נגישים יותר.

ביום 12.8.2025 [הודיעה דוברות הצבא](#) כי לאחר בדיקה שנערכה, "אין ראיות" לתת תזונה בהיקף נרחב בקרב אוכלוסיית רצועת עזה. תחת הכותרת המרעישת לכאורה, התברר כי בדיקה עצמאית לא נערכה כלל, וכי הממצא המרכזי שעליו מסתמכת ההכחשה של מצב הרעב בעזה, המדווח על ידי [התקשורת העולמית](#), [הארגונים הרפואיים](#) וההומניטריים, לרבות [ארגון הבריאות העולמי](#) ו**סוכנויות האו"ם הפועלות בתוך הרצועה**, הוא שלרבים מקרב המתים מתת תזונה היו מחלות או מצבים רפואיים קודמים. המחלות או המצבים הרפואיים עשויים היו לתרום למוות מתת תזונה, ועל כן, כך משתמע, אין לראות בו תופעה כשלעצמה.

נכונה הטענה לפיה עד כה לא הייתה כל אפשרות לערוך מיפוי מסודר של היקף הסובלים מתת תזונה ומתת תזונה חמורה בכל חבי הרצועה, אך נתונים ואינדיקציות מובהקות לסיכון לקיומו של רעב ובהמשך לקיומו בפועל, להתפשטותו והחרפתו, מצויים בפניכם מפיהם של מומחים לנושא, [דוגמת ארגון המזון העולמי](#), כמעט מראשית המלחמה. האסמכתא המובהקת לכך היא [דוח - IPC \(Integrated Food Security Phase Classification\)](#), מיום 25.7.2025. הדוח מזהיר כי **תרחיש הקטסטרופה התזונתית**, כלומר מצב שבו נפוץ רעב חמור – מתממש כרגע ברצועת עזה. נקבע בו כי קיימות אינדיקציות ברורות לכך שאתרים רבים ברצועה כבר **עברו את סף הרעב**, הן מבחינת חוסר

גישה למזון והן מבחינת שחיקה תזונתית חמורה, במיוחד בעיר עזה. על פי ניתוח הנתונים שפרסם הארגון בחודש מאי 2025, בצפון עזה, בעיר עזה וברפיח צפויים יותר מ-500,000 בני אדם למצבי רעב קיצוני, כשיותר מ-70,000 ילדים מתחת לגיל חמש ו-17,000 נשים הרות או מניקות מתמודדים עם תת-תזונה חמורה. יודגש כי שיטת ההערכה של ה-IPC הנה **הכלי המקובל והיחיד המוסמך בינלאומית** למדידת רעב ותת-תזונה, ולכן התעלמות ממנו משמעה התעלמות מהערכת הסמכות המקצועית הגבוהה ביותר בתחום.

בהמשך להצהרת יחסי הציבור הצינית והמסלפת מטעמכם, נבקש לעמוד על החובה לאפשר לארגוני השטח לערוך בחינה ומיפוי מקיפים של מצב הרעב ותת התזונה ולהתאים את התגובה ההומניטרית והבריאותית לממצאים. חוסר היכולת לנטר ולאסוף נתונים מדויקים, בפרט באותם אזורים בצפון ובדרום הרצועה המצויים מעבר לצירים הצבאיים שהאוכלוסייה אינה יכולה לחצות ללא תיאום, אכן יוצרת קושי חמור בניטור ואיתור הזקוקים לסיוע רפואי, בהגעה לכל הסובלים מרעב ותת תזונה ובטיפול בסובלים ממצבים רפואיים קשים כתוצאה ממנו.

מכאן דרישתנו כי תאפשרו לארגונים ההומניטריים והרפואיים הפועלים ברצועה לחלק את הסיוע הנכנס לרצועה באופן בטוח ונגיש, כי יתאפשר לצוותים ואנשי הרפואה המטפלים בתת תזונה נגישות לכל אזורי הרצועה, על מנת למנוע או להקל על נזקים רפואיים בלתי הפיכים.

רקע

רעב ותת תזונה בקרב תושבי רצועת עזה הם תוצאה בלתי נמנעת של מדיניות ישראל, למצער מאז ראשית המלחמה. הסיוע נמנע לחלוטין לאורך תקופות רציפות, סוגי וכמויות המזון שהוכנסו לרצועה הוגבלו עד מאוד. כמו כן, מגבלות התנועה והמגבלות הלוגיסטיות שקבעה ישראל למעבר סיוע במעברי הגבול והפצתו, כמו גם מדיניות ברורה להצרת צעדיהם של ארגוני הסיוע ההומניטרי, מכבידים מאוד על חלוקת הסיוע. כך, הצנחת סיוע מן האוויר והכנסה מעטה ומוגבלת של סיוע על ידי ארגונים ספורים גורמות לחוסר ודאות ביחס לאספקת מזון, ומובילות למאבק על המשאבים המעטים המסופקים לשווקים ולארגוני הסיוע.

בעקבות הביקורת העולמית החריפה, ביום 26.7.2025 הכריזה ישראל על נקיטת מספר צעדים להגדלת כמות הסיוע הנכנסת לרצועת עזה. על אף השיפור המסוים, צעדים אלה נמצאו בלתי מספקים, ובעיקר ככאלה שאינם מסייעים לאוכלוסיות הנזקקות ביותר (ראו למשל [הצהרת ראש מחלקת התיאום במשרד המתאם ההומניטרי מיום 11.8.2028](#); דיווח מתאם האו"ם לעניינים הומניטריים בעניין רצועת עזה [מיום 6.8.2025](#) ו**מיום 13.8.2025**). לנוכח העלייה במקרי המוות מתת-תזונה, קיים צורך בהול להכניס מיד סיוע בקנה מידה גדול לעזה – כולל מזון מגוון בכמות מספיקה ובאספקה רציפה, מזון רפואי ותוספי מזון, וכן כל סוגי הסיוע הרפואי הדרושים.

כך למשל, ישראל אישרה הצנחת סיוע מן האוויר ומתגאה בכך שטונות של מזון הוצנחו לרצועה כך. אלא שקיימת הסכמה כי מדובר בשיטת חלוקה לא יעילה, שלא ניתן להסתמך עליה. החלוקה באמצעי זה בלתי שוויונית בעליל, ואף מובילה למאבק כוחני על המזון המוצנח. הגבלות התנועה הן מכשול מרכזי נוסף, המונע הגעת הסיוע ליעדו. במסגרת הכאוס שנוצר ברצועה ופעולות הביזה של כנופיות אלימות (אשר חומשו בחלקן בידי ישראל עצמה, באופן מוצהר), גם הסיוע שנכנס במעברים היבשתיים המוגבלים נבזז בחלקו הגדול – בין על ידי כנופיות ובין על ידי המוני בני אדם מורעבים שאינם מצליחים לספק מזון למשפחותיהם, ונאלצים להתקיים בתנאי אי ודאות באשר לעתיד. לצד

צעדי ייעול מסוימים, שעות פתיחת המעברים נותרות מצומצמות. בנוסף, ישראל ממשיכה להגביל ולצמצם את מספר הארגונים הרשומים שיכולים להכניס לעזה סיוע (ראו [מכתב פתוח](#) מטעם הארגונים ההומניטריים מיום 13.8.2025 ו[הצהרה נוספת](#) מיום 6.8.2025). **כתוצאה מכל אלה, מצב הביטחון התזונתי בקרב אוכלוסיית הרצועה מוסיף להידרדר ולהחמיר.**

מתכונת הסיוע ההומניטרי הנכחית מסוכנת וכושלת

כמתואר בפניותינו הקודמות, מנגנון החלוקה של קרן הסיוע לעזה (GHF), אינו נגיש עבור נשים וילדים, וחמור מכך – מעמיד את כל המגיעים למתקניו בסכנת חיים מוחשית ואקוטית. כפי שפירטנו בפניותינו שבסימוכין, מנגנון החלוקה של קרן הסיוע מורכב מארבע נקודות בודדות, שאליהן יש להגיע באמצעות צירי תנועה מנוטרים, כאשר גם מסלולי התנועה וגם שטח תחנות החלוקה עצמן נמצאים בשליטה צבאית ישראלית.

תושבי חלק מאזורי הרצועה נאלצים לצעוד ברגל שעות על מנת להגיע לאחת מבין ארבע תחנות החלוקה, שלוש מהן ממוקמות בסמוך זו לזו בדרום הרצועה, אף אחת מהן אינה נמצאת מצפון לציר נצרים. [תחקירים בעניין התנהלות הקרן](#) מלמדים כי התחנות נפתחות לפרקי זמן קצרים מאוד ובאופן שאינו צפוי מראש, לרוב בהתראה קצרה בלבד, ומסלולי ההגעה אליהם מסוכנים. הסיוע המחולק אינו מספיק לכולם ואינו מחולק בשיטה מנוטרת וסדורה. מי שכוחו במותניו לוקח סיוע ככל יכולתו, והיתר נותרים עם מעט או לא כלום לאחר השקעת מאמץ רב. בנסיבות אלה מהומה ואי סדר בקרב הקהל המשווע לסיוע הם בלתי נמנעים. מאז תחילת פעילות הקרן, נפתחה אש חיה לעבר מבקשי הסיוע פעמים רבות. מאות בני אדם נהרגו בניסיון לקבל מזון שהובטח להם כי יחולק בנקודות, ואלפים רבים נפצעו. ב־31 ביולי [הודיע משרד זכויות האדם של האו"ם](#) (OHCHR) כי הירי וההפגזות לעבר פלסטינים שחיפשו מזון נמשכו, על אף הכרזת צה"ל מ-27 ביולי על השעיית פעילות צבאית באזורים המערביים, מהעיר עזה ועד אלימוואסי. המשרד קרא לחקירות מהירות ועצמאיות ולמיצוי אחריות, ודיווח כי עם החרפת הרעב ברחבי עזה, לפחות **1,373 פלסטינים נהרגו** בין 27 במאי ל־31 ביולי 2025 **בעת שחיפשו מזון, מתוכם 859 נהרגו בסמוך לנקודות חלוקה ו־514 נוספים** לאורך מסלולי שיירות הסיוע ההומניטרי למזון.

ישראל מודעת היטב לכישלון המוחלט ולתוצאות הרת האסון של הפעלת מנגנון זה, ואף על פי כן מוסיפה להמשיך להפעילו.

ילדים ותינוקות, נשים, ובפרט נשים הרות ומניקות, מבוגרים, חולים ונכים אינם יכולים או אינם מעזים להגיע אל תחנות החלוקה המסוכנות והכאוטיות. הם אינם יכולים להיאבק על מזון מוצנח, ואינם יכולים לחפש ולטפס על משאיות סיוע בדרכים הלא-בטוחות ובאזורים המפונים שבשליטה צבאית על מנת להשיג מזון. ועוד, תושבי אזורים גאוגרפים שישראל הפרידה וניתקה ממסלולי האספקה והסיוע דוגמת האזור שמצפון לציר נצרים, אף הם חשופים לפגיעה קשה במיוחד.

יש להשיב על כנם ולאפשר את תפקודם של מנגנוני הסיוע ההומניטרי שהיו נגישים יחסית עבור אוכלוסיות אלה, המצויות בסיכון מוגבר ומשמעותי ביותר לסבול מתת תזונה ומהשפעות בלתי הפיכות של מצב זה על בריאותם, ובסיכון לסבול מנזקים בריאותיים בלתי הפיכים וחמורים כתוצאה מכך. נזכיר, כי לפני חודש אפריל 2025, פעלה ברצועה מערכת סיוע באמצעות הארגונים ההומניטריים המנוסים וסוכנויות האו"ם ובראשם אונר"א – הסוכנות המנוסה ובעלת התשתית ההומניטרית הענפה ביותר ברצועת עזה, אשר אינה יכולה להכניס טונות של סיוע במזון וטיפול

רפואי הנמצאים במחסניה מעבר לגבולות ישראל, בשל מדיניות מתפ"ש המיושמת כיום (ראו הודעת [הנציב הכללי של אונר"א](#) מיום 14.8.2025).

תת-תזונה והעדר מענה רפואי מותאם

הנתונים החסרים מלמדים על צורך דחוף לנטר את ממדי הרעב ותת-התזונה ולספק מענה רפואי. על פי נתוני משרד הבריאות בעזה, נכון ל-17 באוגוסט תועדו 251 מקרי מוות הקשורים לתת-תזונה, ובכללם 108 ילדים. [על פי פרסומי מתאם האו"ם לעניינים הומניטריים מיום 13.8.2025](#), 81% ממשקי הבית ברצועה מדווחים על צריכת מזון נמוכה (בהשוואה ל-33% ממשקי הבית שדיווחו כך בחודש אפריל). 24% ממשקי הבית מדווחים על רעב חמור מאוד, קרי, העדר מזון מספק לאורך ימים שלמים ורצופים. 90% ממשקי הבית דיווחו כי הם נדרשים לאמצעים מסוכנים ומרחיקי לכת כדי להשיג מזון.

ארגוני הבריאות והתזונה הפועלים ברצועה ממשיכים לבצע בדיקות לאיתור תת-תזונה, אך **היכולת לאסוף נתונים ולבצע הערכת מצב כללית ואישית ביחס לסובלים מתת-תזונה נותרים מוגבלים בצפון עזה וברפיח, בשל מגבלות גישה ונוכחות מעטה של צוותים באזורים אלה** בשל הוראות הפינוי של הצבא. למעלה מ-90% מהתינוקות והילדים הצעירים והנשים ההרות והמניקות באזורים אלה אינם מקבלים מזון ורכיבים תזונתיים מספקים.

על פי [דיווח המתאם ההומניטרי מיום 13.8.2025](#), 18% מכלל הילדים שאובחנו כסובלים מתת-תזונה בחודשים יוני-יולי סובלים מתת-תזונה חמורה, בהשוואה ל-12% בחודשים מרץ-מאי 2025. הנתונים מצביעים על עלייה חודשית מתמשכת במספר המקרים החמורים בכלל, ובעיר עזה בפרט. נכון למחצית השנייה של חודש יולי, מתוך 117,366 ילדים בני שישה עד 59 חודשים שנבדקו ביולי, 9,205 ילדים זוהו כסובלים מתת-תזונה. מתוכם, 1,732 ילדים סובלים מתת-תזונה חמור מאוד. בסך הכול, המקרים שזוהו כוללים: 4,280 ילדים בעיר עזה, מתוכם 725 הסובלים מתת-תזונה חמור; 1,470 בחאן יונס, מתוכם 369 הסובלים מתת-תזונה חמור; 3,407 בדיר אל-בלח, מתוכם 675 הסובלים מתת-תזונה חמור. ברפיח ומצפון לעיר עזה לא ניתן היה לנטר חלק משמעותי מן האוכלוסייה בשל מגבלות גישה, ונוטרו רק עשרות בודדות של ילדים הסובלים מתת-תזונה חמור, נתון שללא ספק אינו משקף את חומרת המצב באזורים אלה, שהגעת סיוע אליהם סבוכה וקשה במיוחד.

על פי אותו דיווח, במהלך חודש יולי נרשמו כמעט 13,000 ילדים חדשים לקבלת טיפול בתת-תזונה, ואף חומרת המקרים הולכת וגוברת: ביולי בלבד אובחנו למעלה מ-2,800 ילדים הסובלים מתת-תזונה חמורה מתוך כ-13,000 מקרים של תת-תזונה, כלומר כ-22%. מספר הילדים במצב החמור ביותר – כאלה הסובלים מתת-תזונה חמורה עם סיבוכים הדורשים אשפוז וטיפול במרכזי ייצוב – הולך ועולה: ביולי בלבד נרשמו 129 מקרים, לעומת 215 מקרים שנרשמו בכל התקופה שבין ינואר ליוני.

על אף הגידול במקרי הקיצון, קיימים ברחבי רצועת עזה רק **חמישה מרכזי ייצוב לתת-תזונה חמורה** – שניים בעיר עזה, אחד בדיר אלבלח ושניים בחאן יונס, עם **סך של 43 מיטות בלבד** – מספר שאינו מספיק להתמודד עם היקף המקרים הגבוה. מתאם האו"ם לעניינים הומניטריים [מדווח עוד](#) כי בתי החולים שנותרו פעילים ברצועת עזה, המתמודדים ממילא עם כפליים מתפוסת מיטות האשפוז, ופועלים בתנאי אי ביטחון, ללא ציוד ואספקה – אינם יכולים לעמוד בנטל הטיפול

באלפים רבים של ילדים ובוגרים הסובלים מתת-תזונה. גבי אולגה צ'רווקו, נציגת משרד האו"ם לתיאום בעניינים הומניטריים ברצועת עזה, [דיווחה](#) כי ביקרה בעצמה בכמה וכמה בתי חולים, ובכולם משאבי הטיפול בתת-תזונה אקוטי חסרים, והמחלקות אינן יכולות להתמודד עם עומס המטופלים, ובהם ילדים ומתבגרים רבים.

נתוני חודש יולי משקפים קריסה של התוכנית למניעה וטיפול בתת-תזונה בילדים בכל רחבי הרצועה. [על פי דיווח המתאם ההומניטרי מיום 6.8.2025](#), מלאי תכנית ההזנה המשלימה בעזה אזלו, והמצב הביטחוני הנוכחי אינו מאפשר איסוף אספקה מנקודות המעבר וחלוקתה בקנה מידה הנדרש לכל הילדים מתחת לגיל חמש והנשים ההרות והמניקות. לפי הדיווח, ביולי הצליחו הארגונים ההומניטריים לסייע רק ל-3% (8,169 מתוך 290 אלף) הילדים מתחת לגיל חמש הזקוקים להזנה ותוספי תזונה, בשל הכניסה המוגבלת לעזה של תוספי מזון, זאת בהשוואה ממוצע של כ-76 אלף ילדים שטופלו בין החודשים אפריל ליוני (כ-26% מאוכלוסיית היעד). כמו כן חלה ירידה בחלוקת אספקה למניעת תת-תזונה, דוגמת תוספי מזון וחיפוי אנרגיה המיועדים לילדים. ביולי הגיעו תוספי תזונה ל-37,320 ילדים, לעומת 164 אלף ילדים שקיבלו אספקה זו ביוני (אז הוגברה החלוקה בניסיון לבלום את השפעת המחסור במזון), ו-80 אלף במאי. גם מספר הילדים שקיבלו מזון משלים ירד: ביוני – 28,400 ילדים, ביולי – כ-10,000 בלבד, מתוכם פחות מ-1,500 במחצית השנייה של החודש. בנוסף, מתוך 150 אלף נשים הרות או מניקות הזקוקות להזנה ותוספי תזונה, ביולי ניתנו תוספים לפחות מ-3% (3,658) מהנשים הנזקקות לכך, לעומת 32,200 ביוני (21%).

כפי שנכתב [בהודעת הצלב האדום מיום 12.8.2025](#), השפעות מחסור המזון לא יורגשו רק על ידי אנשים כיום, אלא צפויות להשפיע לדורות, ובמיוחד על ילדים, ולגרום למשבר בריאותי בעזה שעלול להימשך שנים רבות. נזיחה אל מוסאוי, יועצת לביטחון תזונתי, תזונה ומחיה בצלב האדום הבריטי, הסבירה כי נזק בריאותי מתמשך הנגרם מתת-תזונה עלול להיות בלתי הפיך עבור אלפי הילדים שנפגעו.

אם כן, נדרשת התערבות דחופה שתאפשר לכל הסובלים מפגיעה בריאותית משמעותית בשל העדר מזון או מזון דל ברכיבים תזונתיים הזנה הולמת בהתאם למצבם, במידת הצורך בפיקוח רפואי. **לשם כך נדרש לצייד את מערכת הבריאות ולאפשר כניסת רופאים ומומחים לתחום התזונה, באופן שיספק מענה בהיקף מספיק.**

כאמור בפניותינו הקודמות, ישראל תכננה והוציאה לפועל שינוי יסודי ורוחבי במתכונת חלוקת הסיוע ברצועה לאחר קריסת הפסקת האש והפרתה על ידי ישראל בחודש מרץ 2025, וכן שינתה בהחלטותיה את מפת ריכוזי האוכלוסין ברצועה, בהכריזה שטחים נרחבים כאזורי לחימה מסוכנים, שיש לפנותם. כיום כמעט 90% משטחי הרצועה החרבים ונתונים תחת צווים צבאיים מסוג אחד או יותר, [ועקירת האוכלוסייה נמשכת](#) גם כיום. הדבר מצביע בבירור על שליטה אפקטיבית המתקיימת בשלב זה, למצער בהיבטים נרחבים של החיים האזרחיים והפונקציות השלטוניות, אשר המשליכים על המצב ההומניטרי ברצועה, לרבות שליטה מלאה במעברים, בהפעלתם ובתנאים הלוגיסטיים והביטחוניים להעברת הסיוע. מכאן שלשארל היכולת והאחריות לפעול על מנת לבלום ככל הניתן את הרעב המחמיר ומעמיק, שמדיניותה גרמה ולמצער החרפה לאין שיעור. בהתאם, מדובר בהפרה של סעיפים 55 ו-56 לאמנת ז'נבה הרביעית, המחייבים להבטיח לאוכלוסייה אזרחית גישה למזון ותרופות גם בעת מלחמה.

גם ככל שאין בפנינו מצב של שליטה אפקטיבית (ואנו חולקים על כך), הרי שהמשפט הבינלאומי המינהגי מחייב את ישראל להימנע מפגיעה יתרה באוכלוסייה האזרחית, ולאפשר הגעה חופשית של סיוע הומניטרי, במיוחד מזון, מים וציוד רפואי, לאוכלוסייה הנמצאת במצוקה (ראו סעיף 70 לפרוטוקול הראשון (1977); כלל 55 למדריך המשפט הבינלאומי המינהגי של הצלב האדום). מכאן, שהחובות המהותיות להבטחת אספקת מזון ותרופות לאוכלוסייה האזרחית בעזה עומדות בתוקפן בין אם מדובר בכיבוש ובין אם המדינה תטען לסכסוך מזוין בלבד.

מכאן דרישתנו לכך שישראל תנקוט בצעדים הבאים :

א. פעולה מיידית שתאפשר טיפול אפקטיבי בסובלים מתת תזונה. התרת הכנסת מזון רפואי ייעודי (Therapeutic Foods), תוספי תזונה חיוניים, וציוד לניטור תת-תזונה בילדים.

ב. הפסקה מיידית של השימוש במנגנון GHF, ולמצער הסרת חמושים ממתחמי הסיוע, והשבת חלוקת הסיוע לגופים בעלי יכולת מוכחת, ובפרט אונר"א ויתר סוכנויות האו"ם.

ג. מתן גישה מלאה, רציפה ובטוחה לארגוני בריאות ולצוותי האו"ם לכלל חלקי רצועת עזה לצורך בירור, פינוי וטיפול רפואי.

בנסיבות העניין נבקש לקבל את התייחסותכם הדחופה. בהתאם למענה נשקול את המשך צעדינו המשפטיים.

רעות שאער, עו"ד

העתקים :

עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה

אלופה יפעת תומר-ירושלמי, הפרקליטה הצבאית הראשית

הייעוץ המשפטי למשרד הביטחון